

Revista
DRETS
de la
Fundació
Periodisme
Plural

CURS
2022-2023
NÚM.13
20€

Núm.13

FOL

100

Experiències per compartir

Entrevistes, opinions, reportatges i
consells al servei de la comunitat educativa

el diari de l'educació

DRETS
La
Revista
d'El Diari
de
l'Educació

EEd

Editorial

Ens necessitem

El Diari de l'Educació compleix nou anys. Vam néixer el gener del 2014. Hem viscut aquest temps junts. Docents i periodistes. Per nosaltres ha estat una experiència meravellosa. Hem après molt al vostre costat, escoltant-vos, sent testimonis del vostre compromís amb l'educació en temps difícils. Temps complexos. De crisi econòmica i social; de pandèmia, de polarització política. Quan semblava que tot s'enfonsava, heu resistit. Heu anat molt més enllà del que era el vostre estricte deure professional. En l'anterior Revista ED ho resumíem en el titular "Proesa".

Les mares i els pares, els nens i les nenes, les noies i els nois... la societat en el seu conjunt som molt conscients de la vostra proesa. I del malestar per les condicions amb què sovint heu hagut de fer la vostra feina, un neguit que ve de lluny i que s'ha vist clarament expressat durant els últims mesos. El Diari de l'Educació, que té la vocació de ser la plaça pública on vosaltres, els docents, us trobeu per expressar-vos, per debatre, hem intentat escoltar totes les veus. Tots els arguments.

L'educació, ho sabeu millor que ningú, és un aprenentatge constant. Ara, potser més que mai, amb el repte de transmetre coneixements, competències i valors en una època en la qual les transformacions i els canvis es viuen de forma accelerada. Una època en el qual els riscos de segregació, de pobresa, de marginació social i exclusió són extremadament elevats. Especialment greus en el cas d'infants, adolescents i joves. Ho sabeu millor que ningú perquè veieu, cada dia, les situacions

de vulnerabilitat que pateixen molts dels vostres alumnes. I perquè per superar tots els reptes us assalten a diari us les empesqueu totes. Quina inventiva i quin enginy col·lectiu! Les experiències que recollim en aquesta revista en són bona prova.

Esteu en primera línia, però nosaltres, periodistes, també ens sentim interpel·lats. Sempre ho hem dit: "L'educació és cosa de tots". Del periodisme també. Entenem El Diari de l'Educació com un compromís compartit amb vosaltres, els i les mestres, els i les professores, els i les educadores, els i les especialistes dels diferents serveis educatius. Vam néixer per estar al vostre servei. Per intentar contribuir a una tasca tan essencial com la vostra. Com vam fer dos anys després, el 2016, amb els sanitaris, quan vam crear El Diari de la Sanitat.

Intentem respondre al deure que té el periodisme com a servei públic. A la responsabilitat de contribuir al bé comú. Als valors ètics i democràtics. Als drets humans. Dels quals, vosaltres, els docents, en sou una peça clau. Per aquest objectiu compartit ens hem d'ajudar mútuament. Nosaltres, periodistes, intentem fer el millor Diari de l'Educació possible. Però això només ho poden aconseguir amb el vostre suport. Amb les vostres subscripcions.

Complim nou anys i en volem fer molts més. Però ens hem de celebrar junts. Amb vosaltres al costat. Com a lectors, que ja hi sou. Com a comunitat de la qual ens sentim part. I també com a subscriptors. Ens necessitem.

***Ed - La Revista d'El Diari de l'Educació** | DIRECCIÓ: Víctor Saura; REDACCIÓ: Guillem Pujol, Mar Domenech, Ana Basanta, Joan Cascante i Laura Casamitjana | DIRECCIÓ D'ART: Pol Rius | PRODUCCIÓ: Editorial Octaedro | IMPRESSIÓ: Masquelibros en paper ecològic | ISSN 2696-6980 | Dipòsit legal B7162-2021 | Aquesta publicació està subjecta a la llicència de Reconeixement-CompartirIgual 4.0 Internacional Creative Commons. Per veure una còpia de la llicència, visiteu <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>. || **El Diari de l'Educació - diarieducacio.cat** | DIRECCIÓ: Víctor Saura | CONSELL ASSESSOR: Jaume Carbonell, Nati Bergadà, Montse Blanes, Rosa Cañadell, Jaume Cela, Susagna Escardíbul, Pilar Gargallo, Jordi Jubany, Juan León, Josep Maria López Fumat, Sílvia Luque, Lourdes Margtí, Francina Martí, Miquel Martínez, Pepe Menéndez, Jordi Mir, Carme Ortoll, Ismael Palacín, Jordi Plana, Pau Rodríguez, Montse Ros, Noemí Santiveri, Aina Tarabini, Belén Tascón, Antoni Tort, Cinta Vidal i Josep Maria Vilalta | DISSENY DEL LOGOTIP: Enric Català || **Fundació Periodisme Plural** | PRESIDENT: Josep Carles Rius | PATRONAT: Xavier Atance, Magda Bandera, JJ Caballero Gil, Andreu Claret, Ignacio Escolar, Emili Ferré, Joao França, Mariano Guindal, José Ramon González Cabezas, José Martí Gómez, Andeu Missé, Jordi Mumburú, Juan León, Josep Carles Rius, Maravillas Rojo, José Sanclemente, Lali Sandiumenge, Víctor Saura, Gemma Sendra, Marina Subirats, Aina Tarabini, Rut Vilar, Jaume Vilarrasa, Cesca Zapater

el diari de l'educació

Edita: **FUNDACIÓ**
Periodisme Plural

Sota llicència:

SUMARI

6 OPINIÓ

Més crisi, més pobresa, menys democràcia: què fer des de l'escola – Joan M. Girona

Els residus, donem exemple – Elisabett Abeyà

Mestres, si us plau, parleu de política – Quim Brugué

Pressió estètica: a les xarxes, al carrer, a l'escola – Meritxell Benedí Altés

Educar per a la pau en temps de guerra – Rosa Cañadell

16 12 CONSELLS QUE NEIXEN DE LA PRÀCTICA

Com pujar fotos d'infants a internet de forma responsable

Horts escolars: aprenent al ritme de la natura

Cap a on va la transformació de l'escola

La rotllana, o com empoderar l'alumnat

Educació infantil: juguen o fan matemàtiques

Aps: tothom hi guanya

El ioga a l'escola, un aprenentatge per la vida

Els camins cap a una alimentació sostenible

El lleure, llaços i vincles que perduren en el temps

+ Art a les escoles, un projecte obert a tothom

El CaixaForum, a on l'art és tangible i gens avorrit

Fotografiar l'entorn per aprendre a estimar-lo

48

12 VEUS PER ESCOLTAR EL FUTUR

Anna Garrigó: “Les cooperatives d’alumnes són súper reals, la diferència és que legalment no existim”

Raül Cabús: “Amb les metodologies actives i vivencials els infants s’esforcen més”

Pilar Tormo: “L’escola té vida pròpia i hem de saber mimar-la, cuidar-la, atendre-la i viure-la”

Marina Morales: “Les notes no ajuden a l’aprenentatge”

Manel Garcia: “Tenim un gran sistema educatiu, però no sabem fer autocrítica”

Héctor Ruiz: “La clau per aprendre és donar sentit al que aprenem”

Enrique Díez: “Per educar en la democràcia hem d’educar en l’antifeixisme”

Gemma Vilanova: “Ens cal trobar aquella pausa que permet identificar i acostar-se a la diferència sense por”

Noemí Font: “L’única manera d’aconseguir els recursos és que les famílies si-guem implacables”

Tonina Cerdà (MACBA): “L’art ha d’estar present a totes les etapes educatives”

Claudia Torner (Apropa Cultura): “La cultura és inclusiva, l’activitat cultural no sempre ho és”

Pep prats: “Cantar i fer música és saber escoltar, si això s’apliqués a tots els àmbits moltes més coses s’arreglarien”

102

28 EINES AMB VOCACIÓ DOCENT

Deu propostes literàries per abordar temes tabú amb els infants

Un projecte didàctic per crear lligams amb l’Àfrica real

Jocs de taula, jugar per aprendre matemàtiques

Salut mental a les escoles: treballar-la és parlar-ne

I si ens prenem la inventiva dels infants seriosament

Un nou portal ajuda professors i alumnes a treballar les seves habilitats orals

Allò tan vilipendiat del llibre de text

Com ajudar els teus alumnes a treballar sense estrès

Una guia de contes per aproximar-nos a la diversitat LGTBIQ+

Vencidxs, un projecte audiovisual de recuperació de la memòria que vol arribar a les aules

128

38 PEL·LÍCULES MOLT MÉS ENLLÀ DE LES AULES

Vint pel·lícules sobre el professorat que fugen dels tòpics

Pel·lícules que posen en valor l’escola

Per reivindicar els drets dels infants dins i fora l’aula

Una altra manera de veure la diversitat de gènere i afectiva-sexual

‘Uno para todos’: un mestre interí entre el compromís i l’abisme

144

10 LLUMS CONTRA LES OMBRES DE LES PANTALLES

Infància i pantalles: la cara oculta del ‘nadiu digital’

Anna Ramis: “Els nens necessiten ser mirats i parlats, i les pantalles ho impedeixen”

Enganxat a la pantalla? Set pistes per ajudar els adolescents a adquirir hàbits de benestar digital

Les antalles són més del que es veu

162

Parlem del futur: Vuit palanques de transformació educativa a Barcelona

OPINIÓ

Pedagogies de la desobediència – Jaume Martínez Bonafé

Com et trobes, profe? Quan la salut mental entra a l’aula – Àngels Longán Seminago

L’educació sexual... – Carme Diaby

Aprendre dels companys, una eina imprescindible per avançar en l’educació – Francesc Imbernon

Els diferents professionals de l’educació – Josep Maria Cornadó

Avaluar, conversar – Jaume Cela

Més crisi, més pobresa, menys democràcia: què fer des de l'escola

Joan M. Girona

Joan M. Girona
Mestre i
psicopedagog

Tant de temps que ha passat sense que els diferents governs hagin trobat la manera de fer front a les injustícies socioeconòmiques (potser no les han buscades perquè actuen com a majordoms dels poderosos) fa que moltes persones s'aferrin a d'altres alternatives. Opció afavorida pels mitjans de desinformació que publiciten i blanquegen els seus objectius reals. Es blanquegen les propostes de les dretes com qui blanqueja el diner negre dels tràfics de drogues, de persones, d'armes o d'òrgans.

Les ideologies més o menys feixistes tenen carta de legalitat i estan presents enmig de les altres malgrat el seu objectiu últim sigui eliminar la democràcia que tenim. No és senzill fer-hi front perquè la seva presència també serveix per fer més atractives propostes no tan perjudicials per a la població; però que tampoc defensen les classes oprimides. Des de la política oficial no se les combat ni se les aïlla.

L'embranchida de la ideologia dretana porta i portarà a l'augment de la privatització dels serveis públics. Sanitat i ensenyament són els serveis més afectats, però també afectarà a les energies de consum bàsiques (llum, gas...) i a altres serveis socials. A l'ensenyament, el camp que conec una mica, les mesures privatitzadores augmentaran les segregacions de l'alumnat. Ja ho hem exposat en altres escrits.

Les famílies que viuen en la pobresa (algunes en pobresa extrema) rebran una sanitat i un ensenyament de pitjor qualitat, la qual cosa repercutirà en

la seva salut física i mental i en les seves expectatives de futur.

Des dels centres escolars hem d'impartir una educació que tingui en compte la igualtat, la inclusió i la justícia social.[1] I que eviti l'individualisme, la competitivitat i la por a les altres persones.

En primer lloc, i de manera primordial, cal mantenir un autèntic ensenyament feminista que defensi la igualtat radical d'homes i dones. Perquè no és casualitat que les proclames de les dretes posin en primer terme la denúncia de la igualtat. No els preocupa la desigualtat econòmica, ni les diferències de classe social; els preocupa sobretot que les dones puguin tenir un paper preeminent en la nostra societat. És el pal de paller: cal anul·lar les dones, cal sotmetre-les, cal dominar-les per poder mantenir un sistema socioeconòmic que permet augmentar mica a mica les desigualtats. I el poder dels rics sobre els pobres, dels homes sobre les dones, dels blancs sobre les persones d'altres colors. Les acusacions contra la igualtat i contra les persones feministes és un reflex de la por que els homes de dretes tenen a l'alliberació de les dones. Una por que ja es feia pública els anys de la República (1931-1939).[2] Una por que continua sent explícita: l'aberrant decisió del tribunal suprem dels Estats Units ens ho confirma. No es poden controlar les armes però sí els cossos de les dones.

En segon lloc, per fer un ensenyament antifeixista cal evitar l'oblit dels fets protagonitzats pels fran-

| GettyImages

quistes des de 1936 fins a l'actualitat. L'ensenyament, anant a contracorrent com gairebé sempre, cal que aporti una visió crítica i informada. Seria important que, sobretot a secundària i a la universitat, es parlés obertament de la guerra espanyola, de les conseqüències que encara continuem patint avui. Que s'exposés un contrapunt a la visió que vol emblanquinar el cop d'Estat. Que, entre altres aspectes, no s'associés república i guerra civil, com es llegeix a capítols de molts llibres de text. La República no va ser responsable de la guerra. El cop d'Estat franquista, amb el suport dels poders econòmics i religiosos, va ser l'únic responsable de la guerra i de la greu repressió que es va produir. Una repressió metòdica i estudiada.

S'hauria de vetllar perquè la guerra espanyola no es deixés per al final de curs, que per por o desinterès no es passés per alt amb l'excusa que el temari és molt llarg (la qual cosa és certa, malauradament). El professorat ens hem d'implicar en el combat contra la desmemòria. Les generacions joves han de conèixer què va passar el 1936 i com la dictadura va durar fins al 1975; i que els traumes que van patir la generació que va viure la guerra es mantenen fins a la quarta generació. Alhora seria una vacuna contra les ideologies que hem comentat que copien el pensament dels que van provocar el cop d'estat. Les ferides s'han d'obrir, s'han de netejar i així es podran curar.[3] Si es tanquen es gangrenen.

Cal mantenir un autèntic ensenyament feminista i antifeixista; l'escola, vulguem o no, transmet una determinada ideologia, una determinada visió del món

En tercer lloc recordem que si permetem que continuïn les desigualtats de les xarxes d'ensenyament (pública, concertada, privada) i les segregacions socials; si permetem que les religi-

ons es mantinguin presents a les aules; si permetem que l'ensenyament tradicional freni les necessàries transformacions; si deixem de banda la important col·laboració amb les famílies, la seva implicació i complicitat amb l'educació dels seus fills i filles... Estarem ajudant a que les ideologies feixistes es mantinguin i creixin.

L'escola, vulguem o no, transmet una determinada ideologia, una determinada visió del món. Des de l'ensenyament donem respostes, en un sentit o altre, als problemes del nostre dia a dia. Tenim en compte els riscos evidents del canvi climàtic? Per què fem servir els mapes tradicionals, encara que sigui la projecció Peters, on l'anomenat nord sempre està a dalt i el sud a baix? Anomenar els pols Nord i Sud no és cap casualitat ni és quelcom neutral...

Defensem un sistema econòmic que manté i augmenta les desigualtats? Fem coeducació o ens conformem amb l'escola mixta que tenim? Llitem contra l'eurocentrisme? Contra els racismes que posen en qüestió determinades expressions culturals? Denunciem el criminal assassinat d'immigrants a Melilla?

L'ensenyament no és ni pot ser neutral. La pretesa neutralitat està sempre a favor dels poderosos: cal tenir-ho en compte a l'hora de defensar la feina que fem els ensenyants. Perquè els que defensen les ideologies de dretes no tenen en compte tots aquests elements que hem citat.

Sense por a que ens diguin que adoctrinem hem d'aconseguir allò que afirma el mestre protagonista de *La lengua de las mariposas* (1999), que tota una generació sigui educada en llibertat; perquè aquest fet seria irreversible •

Els residus, donem exemple?

per Elisabet Abeyà

Elisabet Abeyà
Psicòloga i
escriptora

Deia Umberto Eco que som allò que els pares ens varen ensenyar quan no estaven intentant ensenyar-nos res. Qui diu pares diu altres adults que tinguem a prop. També es diu que els infants no aprenen allò que diem sinó allò que fem.

Em ve al cap tot això pensant en els residus. Els éssers humans som els animals del planeta que més residus generem i la seva eliminació, com tots sabem, ha arribat a límits insostenibles. Per posar-hi remei, ja fa temps que els experts mediambientals ens han explicat que ens hem de regir per les tres erres: reduir, reutilitzar i reciclar. Molta gent pensa (entre ells les autoritats educatives i polítiques) que per establir uns costums més cívics a la societat cal començar per educar els petits i així, quan creixin, la societat haurà canviat. Així és que les escoles i també les activitats de lleure s'han omplert de programes per aprendre a separar adequadament els residus. Hem vist jocs per aparellar correctament cada residu amb el color del seu contenidor i també audiovisuals i jocs de taula per explicar la importància de gestionar-los bé. També es fan recollides selectives a les escoles, per exemple de piles o de joguets. S'estableixen normes per evitar residus en l'embolcall dels berenars i un llarg etcètera de recursos que a vegades són molt imaginatius.

Tot això és tan fàcil per a la majoria dels nostres infants que als tres anys saben relacionar perfectament cada residu amb el seu color i no hi ha ningú que s'equivoqui de paperera. Però, ai! Què passa a les cases? Què passa a les sales de professors? Què passa quan hi ha una festa al carrer i es recull amb presses? O fins i tot a les festes de l'escola? Què aprenen els infants de què fan els adults?

Jo veig mares i pares a les botigues, acompanyats dels seus fills, que compren productes sobreenvasats, que llencen papers o bosses a la primera paperera que troben o directament a terra. També veig adults que

llencen residus per la finestreta del cotxe, d'altres que els cau alguna cosa i no la recullen i fins i tot un dia vaig veure una mare que feia llençar al seu fill una resta de gelat que no es volia acabar per la reixa d'una casa que donava a un pati. També veig com queden les platges, els carrers i les places després d'una festa o d'un simple sopar al carrer. De tot això n'aprenen els infants, encara que les administracions hagin destinat un pressupost a activitats d'educació ambiental.

Podem veure que hi ha infants que a l'escola posen cada residu al lloc corresponent però no tenen prou força ni autoritat per organitzar la selecció de residus a casa seva. Creixen pensant que això de separar és "una de les anomalies" de l'escola, on moltes vegades es fan coses allunyades del món real i quotidià. Els nins es fan grans i es desfan dels residus com ho han vist fer a casa, a les festes del carrer i als llocs d'oci i tot i que ja ja molts d'anys que es duen a terme programes educatius per separar bé els residus veiem com aquest continu sent un problema important als nostres pobles i ciutats. A més a més, hi ha tota una part de la gestió dels residus que s'escapa de les possibilitats de cadascú de nosaltres i per descomptat de les dels infants. Especialment l'acumulació dels plàstics ens mostra que no n'hi ha prou amb separar-los sinó que el seu destí constitueix una qüestió política de primer ordre, com es pot llegir en aquest informe.

Què passaria si en comptes d'intentar "instruir" els petits, els adults passéssim a l'acció, ens féssim nostres d'una vegada les tres erres i a més a més exigíssim coherència a les administracions i prediquéssim amb l'exemple?

A aquestes tres erres (reduir, reutilitzar i reciclar) jo n'hi afegiria tres més: respecte, reflexió i responsabilitat, cadascuna en relació als infants, a nosaltres mateixos i al nostre medi ambient. I deixem tranquils els infants, ja que està ben clar que els problemes no són seus sinó que ells en són els hereus. ●

25
anys

**PALAU
ROBERT**
Catalunya en valor

CRIMS L'EXPOSICIÓ

PALAU ROBERT
Passeig de Gràcia, 107
08008 Barcelona
Tel. 932 388 091

palaurobert.gencat.cat

Segueix-nos a:

POSEM
LLUM
ALA
FOSCOR

**Fins al
10.04.2023
Entrada lliure**

Col·labora:

Corporació Catalana
de Mitjans Audiovisuals (CCMA)

3 CATALUNYA
RÀDIO

**Generalitat
de Catalunya**

Mestres, si us plau, parleu de política!

Quim Brugué

Quim Brugué
Catedràtic de
ciència política a
la UdG

En aquest article no defensaré, òbviament, l'ús ideològic de l'escola com a eina d'adoctrinament; però sí la necessitat d'una escola capaç d'explicar les diferents ideologies i de formar ciutadans amb coneixements polítics adequats pel bon funcionament de la democràcia. Una formació que implica conèixer les ideologies polítiques que conformen els valors i les referències sobre les quals s'ha construït l'edifici democràtic que avui sembla trontollar.

Què és una ideologia política?

Lluny del simplisme que identifica les ideologies polítiques amb l'origen de tots els nostres mals, aquestes juguen un paper crucial en les nostres societats. Partint de la seva definició etimològica –la ciència de les idees–, el terme ha estat usat de maneres molt diverses. Marx identificava ideologia amb les idees hegemòniques de la classe dominant, mentre que Popper la interpretava com un sistema tancat de pensament que reclama el monopoli de la veritat. Més interessants resulten les aproximacions d'Oakeshot i de Macridis & Hulliung. El primer considera les ideologies com un conjunt d'idees que simplifiquen –ahora que distorsionen– la realitat política per intentar explicar allò que, francament, és força incompreensible. Els segons, en canvi, es fixen sobretot en com aquest conjunt d'idees –sovint infonent passió i cridant al sacrifici– inciten a l'acció política i proporcionen el marc bàsic per orientar-la.

Per tant, una ideologia política és allò que ens facilita la comprensió de la societat i que ens invita en actuar per millorar-la. Capacitat d'entendre i capa-

citat d'incidir, dues capacitats que avui necessitem de manera gairebé desesperada i que les ideologies polítiques ens poden proporcionar. Dit al revés, l'absència d'ideologies col·lapsa tant la comprensió com l'acció. De fet, és l'actual buit ideològic que ens arrossega al desconcert i també, molt pervers, a la por. Un buit que ens paralitza davant una realitat que ens desborda. Sense esma quan més necessitem actuar. Atemorits, desconcertats, paralyzats i, deixeu-me que ho expressi així, sense el suport de cap ideologia que ens ajudi a llegir el món i ens inciti a actuar per donar-li forma. Les ideologies omplen el buit que provoca la por i són l'antídot davant la impotència. Sense ideologies podem estar molt empenyats –el famós català empenyat– però es tracta d'un empenyament que no ens porta enlloc. Una rebequeria infantil.

Quines ideologies?

Evidentment, les ideologies són plurals i, més enllà de proporcionar una perspectiva per conèixer el món i per actuar en conseqüència, ofereixen interpretacions diferents i conflictives. Les ideologies són diverses i xoquen entre elles. Aquesta és una constatació que avui no és percebuda amb simpatia. Polítics que només es barallen, debats on tothom parla sense fer res. Preferim veritats objectives, no sotmeses al biaix que genera el fet d'observar la realitat des d'angles diferents. Pensem que aquest enfrontament ideològic distorsiona allò que tots veiem i ens allunya d'allò que tots sabem caldria fer. Tanmateix, es tracta d'una falsa percepció, ja que sense la distorsió ideològica la realitat és simplement in-

| Pol Rius

comprensible i inabastable. La distorsió ens ajuda a entendre de manera parcial, efectivament; però és precisament en l'existència d'una pluralitat de distorsions parcials on rau la força de la democràcia.

“L'escola democràtica és aquella que parla de política, que explica les ideologies i que presenta les diferents formes d'entendre el món i d'actuar per transformar-lo”

D'aquesta manera, la diversitat i el xoc entre ideologies polítiques són els fonaments d'una societat democràtica, sempre formada per mirades diferents i en conflicte. El xoc entre perspectives no és el problema sinó que, al contrari, representa el potencial democràtic. Si no som capaços d'entendre-ho i, sobretot, d'ensenyar-ho a les aules, no tindrem una societat democràtica. Tal com ha estat tradicionalment reconegut, la democràcia no es basa en una idea certa sinó en el principi de la tolerància; és a dir, en la capacitat d'acceptar perspectives alternatives. La tolerància és un principi passiu que, des d'òptiques deliberatives més recents, ha estat complementada amb el principi actiu del reconeixement. Tolerància i re-

coneixement, en tot cas, dos aprenentatges transversals sense els quals no disposarem de ciutadans preparats per viure en democràcia. I recordem que la democràcia no identifica la veritat sinó que construeix equilibris, i que això ho hem d'explicar.

Polititzar l'escola?

Per finalitzar aquesta breu reflexió, només subratllar que l'escola adoctrinadora –si és que existeix– no és aquella que parla de política sinó aquella que pretén explicar el món sense considerar la diversitat de mirades polítiques. L'escola democràtica, expressant-ho ara en positiu, és aquella que parla de política, que explica les ideologies i que presenta les diferents formes d'entendre el món i d'actuar per transformar-lo. Només incorporant la política a les escoles formarem ciutadans amb capacitat per viure en democràcia i per aprofitar tot el seu potencial.

Cal polititzar l'escola. Ho expresso d'una forma contundent, potser fins i tot radical. Cert, i ho faig des del convenciment que necessitem aquesta contundència i aquesta radicalitat. A l'inici de l'article em referia a una democràcia que trontolla, mentre que ara afegeixo –suposo que molts hi estariem d'acord– que aquesta democràcia caurà com un castell de sorra si no canvien molt les tornes. I des de l'òptica pedagògica, essencial per la democràcia, no ens en podem inhibir. Si no som capaços de corregir l'actual inòpia que caracteritza els coneixements polítics de l'alumnat que surt del nostre sistema educatiu, la democràcia no tindrà futur. El grau d'ignorància política de la nostra societat pot ser interpretat per alguns positivament –“joven, haga como yo y no se meta en política”, que deia el general Franco–; però no hauríem de deixar-nos emportar per la demagogia anti-política i sí, en canvi, reconèixer que la ignorància política és allò que ens incapacita per abordar els reptes de la societat actual. Mestres, si us plau, parleu de política.●

Pressió estètica: a les xarxes, al carrer, a l'escola

Meritxell Benedí Altés

Meritxell Benedí
Presidenta de
l'Institut Català de
les Dones

La meva filla gran, que està acabant 1r d'ESO, m'explica que, a la seva classe, les persones que estan més aïllades del grup són les que no responen al cànon estètic. Als 13 anys ja es pot posar nom a la pressió per ajustar-se a un determinat comportament. És el que veu i viu l'alumnat als mitjans, les xarxes socials, el carrer o les relacions personals, familiars i comunitàries, i aquesta pressió també es produeix a l'àmbit educatiu, en tant que és un reflex de la nostra societat.

A l'escola no hi passa menys ni més del que hi passa a fora i, malgrat els esforços de la comunitat educativa per treballar des d'un model coeducatiu, continua sent un dels espais en què infants i adolescents aprenen les normes no escrites de validació o exclusió dels cossos per la mirada masculista, racista i classista que encara és hegemònica a la nostra societat.

En els anys més decisius per a la configuració de la seva personalitat, nenes i adolescents idealitzaran un cos que no existeix: blanc, prim, jove, amb cabell llis, depilat, sense estries, ni canes, ni taques, ni cap mena de discapacitat. I, a mesura que passin els anys, destinarà cada cop més diners i esforços a tenir aquest cos ideal.

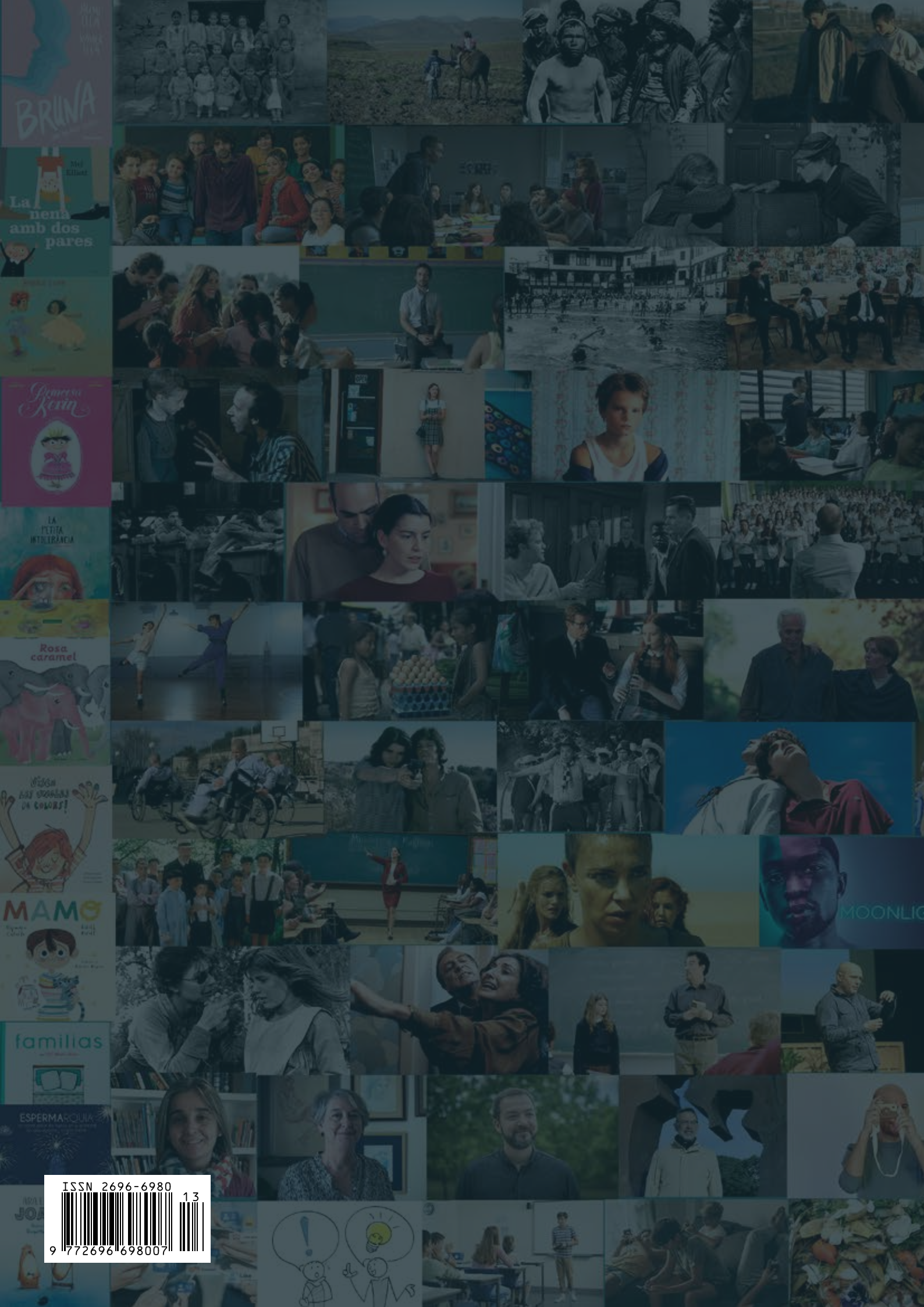
L'escola continua sent un dels espais en què s'aprenen les normes no escrites de validació o exclusió dels cossos per la mirada masculista, racista i classista que encara és hegemònica a la societat

El passat 8 de març, el Govern va aprovar el Pla d'acció per combatre la pressió estètica que, recollint les actuacions realitzades fins ara per combatre-la, crea una política pública específica, coordinada, transversal i basada en la promoció de la igualtat efectiva de dones i homes adreçada a lluitar contra els estereotips de gènere i la discriminació per aparença física.

El pla vol donar una resposta política a la violència dels cànons estètics que produeixen i perpetuen els estereotips i les discriminacions de gènere, racials i capacitistes, incrementar la consciència social sobre l'impacte de la pressió estètica i definir mesures de promoció i prevenció, de regulació, de sanció, d'acompanyament i de reparació.

Atès que la lluita contra la pressió estètica s'ha de dur a terme allà on es produeix (és a dir, als mitjans, les xarxes socials, el carrer o les institucions) l'escola i el conjunt de la comunitat educativa també hi tenen un paper rellevant.

Per això, des de l'Institut Català de les Dones, organisme de la Conselleria d'Igualtat i Feminismes responsable de la definició de les línies bàsiques i les accions del Pla, animem a tota la comunitat educativa a contribuir amb el seu coneixement i la seva experiència al procés participatiu per erradicar la pressió estètica a tota la societat, també a l'escola, i que desitgem que contribueixi a acostar-nos un pas més a la #NormalitatFeminista ●

BRUNA

La nena amb dos pares

Princesa Kerin

LA PETITA INTOLERÀNCIA

Rosa caramel

¿QUÈ PASA DARRER DE LES PARELLES DE COLORES?

MAMÀ

famílias

ESPERMAQUINA

JO

ISSN 2696-6980 13
9 772696 698007

